

**Костинець В.В., д-р екон. наук, доцент
Київський національний економічний університет
ім. Вадима Гетьмана, Україна**

Вуглецевий слід міжнародного туризму

На міжнародний туризм, відновлення якого після пандемії COVID-19 відбувається прискореними темпами, припадає близько 8% світових викидів вуглецю [2]. Авіаперельоти, круїзні подорожі, проживання в готелях і навіть купівля виготовлених раніше сувенірів складають елементи викиду вуглекислого газу від туристичної діяльності. Більшість цього вуглецевого сліду припадає на відвідувачів із країн із високим рівнем доходу, а туристи зі США очолюють список. Відповідно із подальшим зростанням сектору подорожей зростатиме й вуглецевий слід туризму (рис. 1).

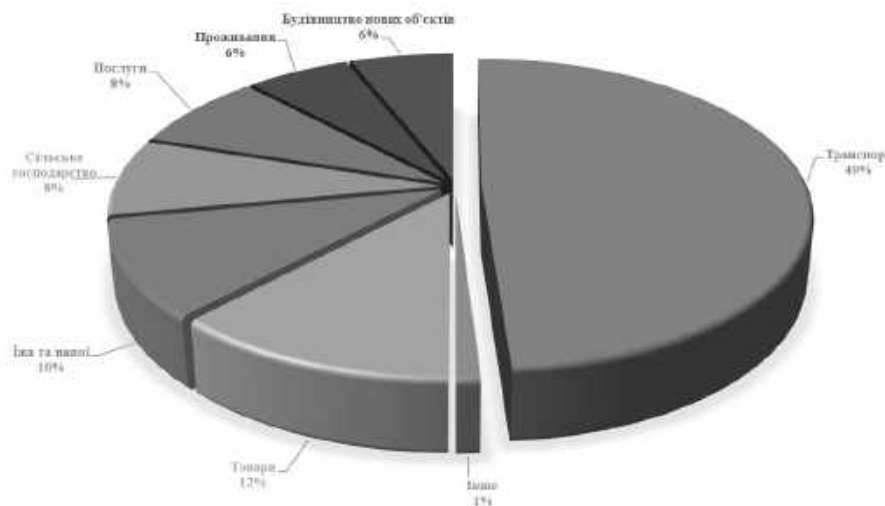

Рис. 1. Вуглецевий слід різних видів діяльності в секторі подорожей [1]

В свою чергу, користування транспортом як однією з основних складових сектору подорожей є чинником суттєвих викидів вуглецю в повітря. Сьогодні саме транспорт є основним джерелом викидів парникових газів у туризмі. У середньому літаки та автомобілі виробляють найбільше CO² на пасажиро-милю, а туристичні автобуси, пороми та поїзди дещо відстають за цим показником. Впровадження численних екологічних тарифів, покликаних в подальшому зменшити вплив повітряних і наземних перевезень на клімат, введення в експлуатацію літаків із підвищеною паливною економічністю, удосконалення конструкцій корпусів літаків і двигунів тощо хоча і має позитивний ефект, проте повністю не нівелює існуючу проблему вуглецевих викидів. Суттєвим рішенням фахівці галузі вважають чисте авіаційне паливо SAF є ключем до скорочення цих викидів, проте воно виготовляється в недостатніх обсягах через високу вартість. За прогнозами європейських авіакомпаній заплановане використання 10% SAF до 2030 року, а мета галузі — скоротити викиди вуглецю до нуля до 2050 року.

Сектор розміщення, який включає готелі, гостьові будинки, хостели та приватні апартаменти також чинить суттєвий вплив у вуглецевих викидах. Так,

такі енергоємні системи, як опалення та кондиціонування приміщення створюють CO², як і водонагрівачі, які використовуються для підігріву душів, басейнів тощо. Електроенергія, яка використовується для живлення світильників, телевізорів, холодильників, пральних машин та іншого обладнання, також несе значний вплив, особливо в місцях із застарілими або неефективними системами. При цьому кількість витраченої енергії на кондиціонування та опалення сягає в готелях в середньому 48% від загального обсягу, загальне обладнання – 13%, світло – 12%, кухонне обладнання та холодильники – 11%, очистка та функціонування басейнів – 7%, гаряча вода та зміна постільної білизни та рушників – 5% [1]. При цьому вуглецеві викиди, як правило, найвищі на курортах і готелях, які пропонують сучасні послуги, тоді як гостьові будинки, мають здебільшого нижчий рівень викидів.

Виробництво продуктів харчування є ще однією причиною приблизно чверті світових викидів парникових газів. Вирощування, обробка, транспортування, пакування, охолодження та приготування – усе це потребує енергії та сприяє викиду вуглецю. З метою задоволення смаків відвідувачів, багато готелів і ресторанів імпортують більшість продуктів харчування з інших країн. Віддалені острови особливо залежать від імпорту. За оцінками, до 80% продуктів харчування, які споживає туристична індустрія на островах Тихого океану, привозиться з-за океану. В свою чергу, чим довша відстань доставки, тим більший рівень утворення викидів. Крім того, за рахунок популярної системи «шведський стіл» у готелях значна кількість їжі, виробленої для гостей закладу розміщення, викидається, тобто всі викиди, які були згенеровані її виробництвом, були непотрібними. У всьому світі менше половини готелів компостують харчові відходи. Коли ці харчові відходи розкладаються на звалищах, утворюється метан, який у 21 раз сильніший за своїм впливом на клімат за вуглекислий газ.

Оскільки наслідки зміни клімату стають все більш очевидними, вкрай важливо, щоб органи місцевого самоврядування, туристичні підприємства та постачальники разом із кожним окремим туристом вживали заходів з метою зменшення залежності галузі від викопного палива. Нові технології, такі як водонагрівачі на сонячних батареях, системи контролю температури та енергозберігаючі пристрої, дозволяють промисловості зменшити свій вуглецевий слід. Однак цих інновацій недостатньо, щоб переважити викиди, створювані зростаючою кількістю мандрівників. Прогнози стверджують, що вже наступного 2025 року викиди від туризму можуть сягнути 6,5 мільярдів метричних тонн, що еквівалентно приблизно 13% поточних глобальних викидів парникових газів. Для тих викидів, яких наразі неможливо уникнути, слід використовувати компенсацію вуглецю, щоб доповнити практику сталого розвитку та зменшити вуглецевий слід від міжнародного туризму.

Список використаних джерел:

1. Carbon Footprint of Tourism. URL: <https://sustainabletravel.org/issues/carbon-footprint-tourism/>;
2. Lee H.-H., Huang P.-Y. Food Waste and Environmental Sustainability of the Hotel Industry in Taiwan. Sustainability, 2023, 15(21):15459.